

Урок 49. Анатоль Кудравец “Цітаўкі”. Сталенне Кастуся

Мэты і задачы ўрока: спрыяць узнаўленню вучнямі асноўных эпізодаў апавядання, падсумаваць назіранні вучняў за паводзінамі герояў, звяртаючы ўвагу на раскрыццё душэўнага стану персанажаў, разважаць над магчымым далейшым лёсам Кастуся; удасканальваць уменні вучняў характарызаваць літаратурнага героя, пераказаць тэкст па плане, даваць асабістую ацэнку ўчынкам герояў, садзейнічаць развіццю вуснага маўлення, удасканаленню навыкаў выразнага чытання; выхоўваць пачуццё спагады і чуласці да іншых людзей, адказнасці за свае ўчынкі.

Тып урока: урок камбінаванай будовы.

Абсталяванне: вучэбны дапаможнік «Беларуская літаратура. 5 клас»; памятка сюжэт літаратурнага твора, выстава вучнёўскіх малюнкаў.

Ход урока

1. Арганізацыйны момант

2. Праверка дамашняга задання

Гутарка па пытаннях

1. Што такое сюжэт літаратурнага твора?
2. Якія асноўныя этапы звычайна выдзяляюць у развіцці сюжэта? Як называецца самы напружаны момант у развіцці сюжэта?
3. Прааналізуйце, як развіваецца сюжэт у адным з апавяданняў (на ваш выбар), якое вы нядаўна прачыталі.

Абмеркаванне вучнёўскіх планаў апавядання. Складанне калектыўнага плана

Варыянты планаў

1. Колісны вортаўнік:

- а) будка пасярод сада;
- б) складаны лёс старога Агея;
- в) “звароба” дзеда.

2. “Небяспечная змова”:

- а) сустрэча хлопцаў ля магазіна;
- б) уражанні ад рыбалкі;
- в) “Сёння зробім “налёт” на Агея”;
- г) “Толькі гэта апошні раз”.

3. У гасцях у дзеда:

- а) “ля будкі гарэў агонь”;
- б) сапсаваны настрой Кастуся;
- в) дапамога дзеду;
- г) шчырасць і гасціннасць Агея;
- д) насцярожанасць хлопчыка;
- е) нечаканая хвароба вартаўніка.

4. “У кіно ў гэты вечар Кастусь не пайшоў”:

- а) злосць на сяброў;
- б) “ён хворы... зусім хворы”;
- в) незразумелая дзедава ўсмешка.

1. Наведванне старога вартаўніка Агея.

2. Небяспечная змова.

3. Вячэра з дзедам Агеям.

4. Рабаванне сада.

5. Кастусь у распачы

1. «Часцей за ўсё ў будку даводзілася ісці Кастусю».

2. «Дзеду было за семдзсят».

3. «Сёння зробім налёт на Агея».

4. «Ля будкі гарэў агонь».

5. «Перарваў расказ Бобік...».

6. «У кіно ў гэты вечар Кастусь не пайшоў».

Пераказ эпизодаў апавядання і дэманстрацыя ілюстрацый да іх

3. Паведамленне тэмы, вызначэнне мэт і задач урока

Сёння на ўроку мы працягнем вывучэнне апавядання Анатоля Кудраўца “Цітаўкі”.

4. Вывучэнне новага матэрыялу

Гутарка па пытаннях, выкананне заданняў

1. Раскажыце пра лёс старога Агея. Які думкі, пачуцці і перажыванні выклікала ў вас апісанне жыцця дзеда Агея?

2. Чаму ў дачыненні да асобы дзеда Агея Анатоля Кудравец у апавяданні піша: «Каму расказваць, часам бывае не так ужо і важна»?

3. Чаму аўтар не апавядае да канца ваенную гісторыю дзеда Агея? Раскажыце, што б магло яшчэ здарыцца на вайне?

4. Назавіце асноўныя рысы характару Кастуся. Адказ падмацуйце цытатамі з твора.

5. Хто такі Валік? Зачытайце радкі, у якіх апісваецца яго знешні выгляд.

6. Ці спадабаўся вам Валік? Чаму?

7. Чаму Кастусь спачатку не падтрымаў прапанову Валіка? Чаму потым ён змяніў сваё рашэнне, перадумаў?

8. Як вы ацэньваеце згоду Кастуся «загаварыць» дзеда Агея за білет у кіно?

9. Што мае на ўвазе аўтар, гаворачы пра Кастуся: «А чым бліжэй дарога падыходзіла да саду, пераступаў нагамі ўсе цішэй і цішэй»?

10. Як дзед Агей сустрэў Кастуся? Якімі яблыкамі ён пачаставаў хлопчыка?

11. Які момант у творы з'яўляецца самым напружаным? Чаму вы так лічыце? Перакажыце яго, змяніўшы трэцюю асобу першай (апавяданне павінна весціся ад імя Кастуся).

12. Пісьменнік заўважае: «І Кастусю здалася, што дзед неяк дзіўна ўсміхаецца». Як вы лічыце, чаму «дзед неяк дзіўна ўсміхаецца»? Чаму ўсміхаецца дзед Агей?

13. Прачытайце па асобах дыялог Кастуся з сябрамі. Як і чаму, на вашу думку, змяніўся настрой Кастуся?

14. Што адчувае Кастусь? Чаму вы так думаеце? «Злосць на сябе і на хлопцаў сціснула яму горла, і ён заплакаў». Чаму заплакаў Кастусь?

15. Звярніце ўвагу на словы, пры дапамозе якіх Анатоля Кудравец перадае душэўны стан Кастуся.

16. Чаму, на вашу думку, у гэты вечар Кастусь не пайшоў у кіно?

Мастацкае расказванне

1. Апішыце наступную сустрэчу дзеда Агея і Кастуся.

2. Дапішыце апавяданне (магчымы фінал).

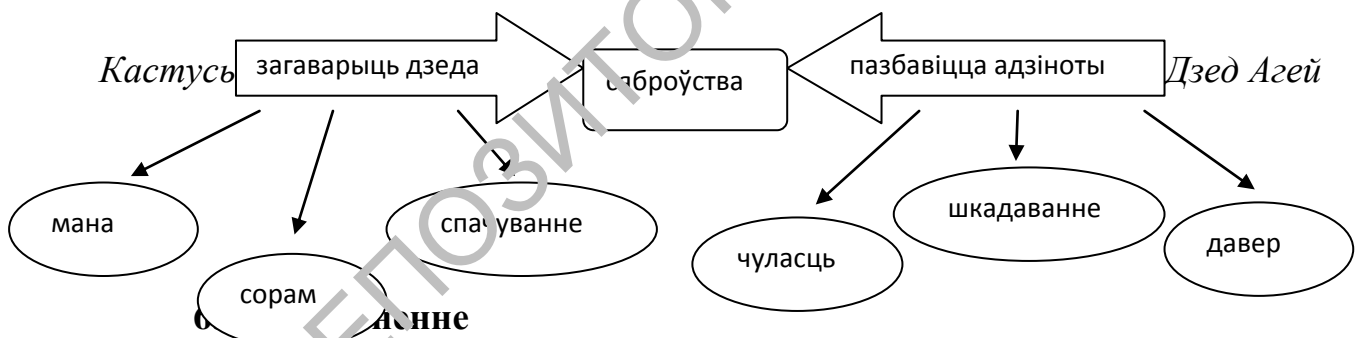
Складанне сінквейна “Кастусь”

5. Замацаванне вывучанага

Гутарка па пытаннях

1. Як вы думаеце, ці хацелі хлопцы зла дзеду Агею? Адказ пракаментуйце.
2. Ці можна Кастуся назваць станоўчым героем? Чаму?
3. Ці вырасце з Кастуся добры чалавек? Адказ падмацуйце прыкладамі з тэксту, якія пацвярджаюць вашы думкі.

Складанне кластара “Узаемаадносіны Кастуся і дзед Агей”

Слова настаўніка

Галоўная думка апавядання Анатоля Кудраўца «Цітаўкі» заключаецца ў тым, што кожны з нас павінен памятаць – чалавек у розных абставінах павінен заставацца чалавекам, паважаць іншых людзей, умець несці адказнасць за свае ўчынкі. На прыкладзе ўзаемаадносін галоўных герояў А. Кудравец паказвае важнасць такіх чалавечых якасцей, як сумленнасць, дабрыня, давер і чуласць.

7. Падвядзенне вынікаў, выстаўленне адзнак

8. Рэфлексія. Працягніце фразу:

- Самае цікавае...
- Самае цяжкае...
- На якія думкі наводзіць...

9. Інфармацыя пра дамашняе заданне і інструктаж па яго выкананні

1. Цытатная характарыстыка галоўных герояў твора – Кастуся і дзеда Агея (па варыянтах).

Герой	Цытата
1. Узрост.	
2. Знешні выгляд.	
3. Біяграфія (што ведаем пра героя).	
4. Рысы характару.	
5. Адносіны да іншых герояў.	

2. Ліст да сябра, дзе вы просіце ў яго прабачэння за дрэнны ўчынак (па жаданні) ці сачыненне-мініяцюра «Шануйце старасць».

3. Прыгадайце цікавы жыццёвы выпадак, удзельнікам або сведкам якога вы былі. Ці магло б гэта здарэнне стаць сюжэтам для вашага апаведу? Паспрабуйце вусна аформіць вашу змалёўку, папярэдне прадумаўшы ўсе этапы яе сюжэта: экспазіцыю, завязку, развіццё дзеяння, кульмінацыю, развязку (па жаданні).